

WCZUJ SIĘ W KLIMAT

ZMIANY W CZYSTYM POWIETRZU

Popularny program „Czyste Powietrze”, dzięki któremu właściciele domów jednorodzinnych otrzymują z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotację na wymianę starego pieca (tzw. kopciucha) oraz ocieplenie domu wraz z kompleksową termomodernizacją, zostanie poddany aktualizacji. Dzięki zmianom program będzie uwzględniał zmieniające się warunki geopolityczne i rynkowe oraz zakładał jako podstawę eliminację strat ciepła. Korzystne dla beneficjentów modyfikacje nastąpią w drugiej połowie bieżącego roku.

Od czasu uruchomienia we wrześniu 2018 r., program priorytetowy „Czyste Powietrze” podlega stałemu monitoringowi, analizie i ewaluacji – zarówno na poziomie poszczególnych części składowych, jak i w odniesieniu do całej „filozofii” projektu. Efektem są systematyczne zmiany i ulepszenia, których podstawowym założeniem w każdym przypadku jest uproszczenie potencjalnym beneficjentom dostępu do oferty NFOŚiGW.

W bieżącym roku, z uwagi na szereg wyzwań wynikających z warunków geopolitycznych, dynamicznej sytuacji rynkowej i skokowo wzrastających cen nośników energii i materiałów, resort klimatu i środowiska prowadzi zaawansowane prace nad opracowaniem kolejnych zmian w programie „Czyste Powietrze”. Aktualizacja ma przede wszystkim stanowić zachętę dla osób, które będą wnioskować o dotację na wymianę źródła ciepła i termomodernizację budynku mieszkalnego, tak aby zaplanowana do realizacji inwestycja w efekcie doprowadziła do znacznego ograniczenia zużycia ciepła niezbędnego do ogrzania budynku.

– Poprzez program „Czyste Powietrze” nie tylko ochronimy środowisko naturalne i tym samym zdrowie Polaków, ale także zwiększymy oszczędności finansowe w domowych budżetach – podkreśla minister klimatu i środowiska Anna Moskwa. – Ta idea przyświeca nam od początku realizacji programu, który jest największym projektem proekologicznym służącym skutecznej walce ze smogiem w naszym kraju. Cel pozostaje niezmienny: poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji do atmosfery gazów cieplarnianych, natomiast zmiany w elastyczny sposób odnoszą się do rynkowego otoczenia, w którym program „Czyste Powietrze” obecnie funkcjonuje – dodaje szefowa resortu.

Zgodnie z nazwą program „Czyste Powietrze” dotyczy szeregu działań, których skutkiem ma być zdecydowanie lepszy stan powietrza w Polsce. Chodzi o systematyczną i skuteczną eliminację największego źródła smogu poprzez wymianę starych pieców i kotłowni na paliwo stałe oraz termomodernizację domów jednorodzinnych – tak, aby można było w nich efektywnie zarządzać energią. Projekt prowadzony przez NFOŚiGW proponuje nie tylko wsparcie wymiany urządzeń grzewczych i ocieplenia budynków, ale także zastosowanie kompleksowych rozwiązań, w tym dofinansowanie dokumentacji, na przykład audytu energetycznego, który umożliwi ocenę stanu domu i wskazuje, jakie prace należy wykonać, aby budynek był efektywny energetycznie. Korzyści ekologiczne wynikające z zastosowania nowych, przewidzianych w programie nisko- i zeroemisyjnych źródeł ciepła, jak i technologii, muszą być oczywiste i wymierne, także w sensie ekonomicznym.

– W myśl zasady, że najlepsze jest to ciepło, którego nie tracimy, robimy wszystko, aby program, poza wymianą źródła ciepła, stanowił motywację do zwiększenia efektywności energetycznej budynku i w konsekwencji zmniejszenia jego zapotrzebowania na ciepło. Chcemy zachęcić potencjalnych beneficjentów do takich działań, które nie tylko przyniosą efekty środowiskowe, ale docelowo będą wymierną korzyścią finansową, która znajdzie odzwierciedlenie w portfelach właścicieli domów jednorodzinnych – zaznacza wiceprezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Paweł Mirowski.

Według planu, najbliższe i najpilniejsze modyfikacje programu „Czyste Powietrze” mają być wdrożone na przetomie III i IV kwartału 2022 r. Warto dodać, że program jest zarazem przygotowywany do absorpcji środków zewnętrznych z Krajowego Planu Odbudowy (KPO) oraz programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS), stanowiącego kontynuację dwóch wcześniejszych Programów Operacyjnych Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020 (POLiS). W tym zakresie również trwają jeszcze prace – tak, aby zachowana została maksymalna prostota w aplikowaniu do programu, a jednocześnie, aby zaplanowane środki finansowe mogły być wykorzystane zgodnie z warunkami programów zatwierdzonych przez Komisję Europejską.

W obliczu coraz większych wyzwań klimatycznych, ekologicznych i ekonomicznych, program „Czyste Powietrze” będzie systematycznie ewoluował, a poważne zmiany w jego treści wymagają wielu

**czyste powietrze
zdrowy wybór**

uzgodnień ze wszystkimi interesariuszami, w tym również wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej (które są realizatorami programu w poszczególnych regionach) oraz z bankami, które – oprócz gmin – uczestniczą w realizacji programu. Dodatkowym, istotnym czynnikiem jest fakt, że NFOŚiGW na początku drugiej połowy 2022 r. planuje wdrożenie nowego programu pod nazwą „Ciepłe Mieszkanie”, komplementarnego wobec „Czystego Powietrza”. Będzie on bazował na doświadczeniach i wnioskach z pilotaży skierowanych do właścicieli budynków wielorodzinnych, które od ubiegłego roku są prowadzone na terenie województwa zachodniopomorskiego i dolnośląskiego, a także śląskiego (gmina Pszczyna).

Kolejnym etapem modyfikacji w programie „Czyste Powietrze” (chodzi o drugi etap 3. części, który uruchomiono 25 stycznia br.) będzie dodatkowe wsparcie dla najmniej zamożnych właścicieli domów jednorodzinnych. Intencją tych przyszłych zmian jest taka, aby beneficjentów

wesprzeć nie tylko finansowo, lecz również wspomóc ich logistycznie w realizacji niezbędnych inwestycji, służących poprawie jakości powietrza oraz komfortu życia.

Należy przypomnieć, że obecnie w programie „Czyste Powietrze” można otrzymać z NFOŚiGW dotacje na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację domu w wysokości: do 30 000 zł dla podstawowego poziomu dofinansowania, 37 000 zł dla poziomu podwyższonego oraz 69 000 zł dla najwyższego poziomu. Oferta jest skierowana do właścicieli lub współwłaścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub wydzielonych w domach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. Dotacja z NFOŚiGW obejmuje wymianę starych i nieefektywnych pieców na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, a także przeprowadzenie gruntownych prac termomodernizacyjnych budynku, w tym jego ocieplenie oraz wymianę drzwi i okien.

Źródło: WFOŚiGW Katowice

JAK ZAPOBIEGAĆ SUSZY?

Susza meteorologiczna zajmuje w Polsce od 2015 roku coraz większy obszar. Zjawisko przeradza się później w suszę rolniczą lub glebową. Hydrologicy biją na alarm.

Naukowcy alarmują, że naszym kraju zauważalny jest duży deficyt wody w glebie. Obniżenie stanów wód w rzekach poniżej wieloletnich wartości średnich to jeden z zauważalnych czynników występującej od la suszy hydrologicznej.

Pomiary wilgotności gleb w wielu miejscach w Polsce, nie pozostawiają złudzeń. Z badań wynika, że gleba jest bardzo słabo nawodniona. Nasycenie wodą gleby spadło w badanych miejscach poniżej 30%, a skala jest stupunktowa.

Wniosek niestety nasuwa się jeden – musimy liczyć się z mniejszymi plonami, produktami gorszej jakości, a co za tym idzie wyższymi cenami żywności.

Stopień nawodnienia gleby w naszej okolicy możemy zweryfikować w serwisie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej: <https://stopsuszy.imgw.pl/wilgotnosc/>

Jak zapobiegać suszy?

– Nie podlewaj pól na większą skalę, wykorzystasz wówczas wody podziemne, a one mają być rezerwuarem wody pitnej. Jeśli już musisz nawadniać, postaw na nawodnienia celowane i dokorzeniowe. Stracisz mniej wody.

– Postaw na retencję, czyli zatrzymanie wody w miejscu, w którym pada. W Polsce zatrzymujemy jedynie 6,5% opadów, podczas gdy wynik Hiszpanów to 50%.

– Zbuduj oczko wodne, a najlepiej kilka, postaw na rozległe pasy zieleni między polami upraw – to formy retencji rozproszonej, są bardzo skuteczne.

– Twórz kompost, wzbogacisz w ten sposób glebę w materię organiczną kumulującą wodę.

– Wzbogacaj podłoża w dżdżownice, perlit, wermikulit i zeolit, ale także choćby w hydrożel.

– Rób ściółki organiczne, twórz wsiewki międzygatunkowe, tak, aby, jak najmniejsza powierzchnia „gołej” gleby była widoczna.

To też chroni ją przed erozją np. wietrzną.

– Poszerzaj swoją wiedzę o tym, jak kumulować wodę, bo są miejsca, gdzie walka z suszą od lat stawia człowieka na pozycji przegranej.

– Oszczędzaj wodę w gospodarstwie domowym: bierz szybki prysznic zamiast kąpieli w wannie, naprawiaj wadliwe instalacje, zakręcaj wodę podczas mycia zębów, używaj perlatora i słuchawek prysznicowych z ogranicznikiem, używaj regulowanej splotczki, zainwestuj w zmywarkę i wstawiaj zmywanie, gdy jest zapelniona.

Czy wiedzieliście o tym, że niejedzenie mięsa pozwala oszczędzać wodę? Do wyprodukowania kilograma wołowiny potrzebne jest aż 15 000 litrów wody. O wiele mniej wody zużywa się do produkcji warzyw, owoców i pieczywa. Do wyprodukowania 1 kg danego produktu potrzeba:

- 1 kg chleba – 1600 litrów wody
- 1 kg ziemniaków – 287 litrów wody
- 1 kg pomidorów – 214 litrów wody.

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja.

Kolumnę dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

adres: ul. Plebiscytowa 19, 40-035 Katowice
Kancelaria / Centrala telefoniczna - tel. 32 60 32 200, fax: 32 60 32 201
e-mail: biuro@wfosigw.katowice.pl
Kancelaria (biuro podawcze) czynne w godzinach 7.30 - 15.30